

Netrevalók

SOCIAL MEDIA

Mielőtt belecsapnál az oktatásba, beszélgessetek szabadon az adott foglalkozás kiemelt témájáról. Mérd fel, mennyire ismeri a „tanítványod” a közösségi médiát, használ-e valamilyen felületet és ha igen, mire használja azt. Az alábbi lista legyen számodra mankó, merj ettől eltérni, reflektálj olyanokra, ami tényleg érdekli a tanítványodat.

Az idők számára potenciálisan új kifejezéseket dőlt, magenta színnel jelöltük. Előfordulhat, hogy ezeket a kifejezéseket hallotta már a párod, de az is lehet, hogy mások lesznek számára ismeretlenek. Ezért fontos, hogy gyakran megkérdezd, van-e új kifejezés, aminek tisztázni kell a jelentését.

Keressetek az interneten példákat, hogy ne csak beszéljete a dolgokról, hanem mutasd meg a felületeket. Hagyd, hogy a tanítványod keressen rá a dolgokra, ezzel is gyakorolhatja a neten szörfölést és a gépelést.

Mesélj a saját tapasztalataidról, mondd el, Te hogyan és mire használod a felületeket. Személyes történeteken keresztül sokkal könnyebben jegyezzük meg az információkat.

Ha valahogy definiálni akarjuk, ezek olyan felületek és melyet eleve arra terveztek, hogy egymás között meg lehessen osztani a tartalmakat. Megosztás alatt azt értjük, hogy viszonylag könnyű létrehozni az új tartalmat, megjegyzéseket fűzni hozzá, egyszerűen eljuttatható másokhoz és pénz befizetése nélkül megnézhetjük és/vagy meghallgathatjuk. És mivel az egész az interneten zajlik, mindez jól követhető és mérhető. Nem utolsó sorban pedig értékelhető is. Ha csak a Facebookra gondolunk, ott megannyi Like! közül válogathatunk, így egy kattintással kifejezhetjük, hogy az adott tartalom hogyan hat ránk: elszomorít, jó kedvre derít vagy épp dühít.

Egy olyan platform, amit TE töltesz meg tartalommal és ahol Te magad vagy a tartalom.

1) Közösségek, social media

Amikor egy idős ember belép a social média világába egy teljesen új közegben találja magát, ezért kiemelkedően fontos, hogy tisztában legyen ennek kultúrájával és viselkedésbeli szabályaival. Gondoljátok végig, hogy melyik platformot mire tudja használni egy idős ember, hova érdemes csatlakoznia.

- Kapcsolattartás ismerősökkel, régi barátok megtalálása
 - o PRO: nem kell telefonszámot tudni hozzá, könnyű felvenni a kapcsolatot → **jelölés, bekövetés**
 - o KONTRA: sok azonos nevű felhasználó is lehet, képek és egyéb személyes infó alapján lehet tudni, hogy a keresett embert találtuk-e meg
- Gondolatok, bejegyzések megosztása a saját oldalon
 - o PRO:
 - sok emberhez eljut, fontos/jó híreket könnyen eljuttathat ismerősöknek
 - emberek reagálhatnak, **kommentelhetnek**

- KONTRA:
 - ha nincsenek bekapcsolva a megfelelő biztonsági beállítások, idegenek is olvashatják/kommentelhetik/megoszthatják a személyes bejegyzéseinket
 - **trollok**: olyan kommentelők, akik gyakran álprofillal, rosszindulatú kommenteket tesznek közzé
- Üzenetváltás → **chat**
- Kép-, videómegosztás
- Cikkek, hírek megosztása
- Csoportok létrehozása: azonos érdeklődésű embereknek tartalom
- Események létrehozása: könnyű szervezés sok embernek, ha változik az időpont/helyszín, könnyen lehet tájékoztatni a résztvevőket

2) Felületek

a. **Facebook: fotók, bejegyzések megosztása, chat (messengeren), események szervezése**

Az online világban megvan az a lehetőség, hogy mindenki olyan képet alakít ki magáról, amelyet akar. Ennek a veszélye leginkább az, hogy bárki megteheti, hogy teljesen más embernek mutatja magát az online térben, mint a valóságban.

Hívjátok fel az idősök figyelmét arra, hogy csak azokat jelöljék ismerősnek, és azoknak a jelölését fogadják el, akiket tényleg ismernek (nem csak látásból).

A csoportokhoz való csatlakozás lehetőségét is mindig gondosan mérlegeljék, nem szükséges minden felhívásnak feltétlenül eleget tenni. Ha mégis olyan helyre keverednek, ahol számukra nem kívánatos tartalmakkal találkozhatnak, van lehetőség a csoportokból való kilépésre (nem fog rájuk haragudni senki ezért!), illetve a kéretlen ismerősök tiltására is – mutassátok meg, hogyan.

A feltöltéseknél mindig gondolják át, milyen képet tesznek közzé magukról, a lakóhelyükről, vagy a családtagjaikról, mert bár van lehetőség a törlésükre, ami egyszer felkerült az internetre, az örökre ott marad. Posztolás előtt érdemes feltenni magunknak az alábbi kérdéseket:

- Bánthat ez másokat?
- Mit szólna ehhez a családom?
- Milyen hatással lesz ez a jóhíremre, okozhat-e a későbbiekben kínos pillanatokat?

A Facebook nagyon sok jó beállítási lehetőséget biztosít, amivel nemcsak személyre szabható a profil, de megakadályozza (vagy legalább megnehezíti) a személyes adatok ellopását.

Nézzétek át együtt a beállításokat, hogy elejét vegyétek az esetleges visszaéléseknek.

[Fiókbeállítások | Facebook Súgóközpont](#)

- b. **Instagram:** főként fotók megosztására használják, poszt és story közötti különbségek tisztázása

[Instagram útmutató - Instagram használata](#)

[Mire figyelj az Instagram használata során? És milyen hibákat ne kövess el?](#)

- c. **YouTube:** nyilvános videómegosztó webhely, ahol a felhasználók videókat tölthetnek fel és nézhetnek meg. Itt is érdemes megnézni a javasolt beállításokat az adatvédelem biztosítása érdekében.

[Felhasználói beállítások](#)

- d. **TikTok:** rövid, néhány másodperces, gyakran zenés videók

Az alábbi oldalon tájékozódhatsz arról, hogyan érdemes használni a TikTok videómegosztót!

[TikTok: 6 biztonsági beállítás](#)

- e. **Pinterest:** fénykép, képmegosztó portál, ahol ötleteket gyűjthetsz, lementheted a számodra tetsző képeket és fel is tölthetsz sajátot.

[A Pinterest használata](#)

3) **Profil létrehozása**

- Email cím (ha nincs, ajánljuk a gmail-t, hiszen azzal más funkciók, pl. naptár is elérhető)
- Profil neve (Facebook esetében ez a saját nevünk, de gyakran adhatunk meg bármit): figyeljünk arra, hogy olyan nevet válasszunk, ami lehet nyilvános, mások ezen keresztül találhatnak meg minket (pl. kerüljük a manci123 felhasználóneveket)
- Jelszó: erős jelszó jellemzői
 - o hosszú, kb. 10-12 karakter
 - o kis- és nagybetűket tartalmaz
 - o vannak benne számok
 - o nem található ki könnyen (pl. cím, név, születési idő)

4) **Veszélyek**

- Álprofilok, trollok
- Idegenektől és ismerősektől is érkező vírusos linkek
- Személyes adatok megosztása
- **Véleménybuborék / filterbubble**
 - o algoritmusokkal működnek → az alapján ajánl tartalmat, amiket korábban kedveltünk
 - hasonló véleményekkel/posztokkal fogunk találkozni
 - a cél, hogy minél több időt töltsünk a platformon

Beszélgetsetek a netiketről és a kommentelés kultúrájáról az idősekkel!

Nagyon sokan felelőtlenül tesznek megjegyzéseket online, míg a való életben nem mernék ugyanezt mások szemébe mondani. Érdemes elkerülni a bántó jellegű megjegyzéseket és az építő jellegű hozzászólásokra koncentrálni!

Ti hogyan kezelitek/kezelnétek a bántó jellegű kommenteket? Szerintetek mi a módja ennek a kiküszöbölésére? Kérdezzétek meg az időseket, milyen emojiakat használnak, és nézzétek meg valóban jól értelmezik-e ezeket, illetve mutassatok nekik néhány hasznos, könnyen megjegyezhető jelet, ami túlmutat a mosolygó fejecskén!

